

**Hallituksen esitys Eduskunnalle valtion vientitakuista
annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että valtion erityisrahoitusyhtiön Finnvera Oyj:n valtuuksia myöntää valtion vientitakuista lisättäisiin. Esityksen mukaan vientitakuiden ja suojautumisjärjestelyjen yhteenlaskettu vastuu saa olla enintään 10 miljardia euroa. Esityksellä korotettaisiin nykyisin voimassa olevaa enimmäismäärää 2,1 miljardilla eurolla. Esi-

tyksen tarkoituksena on turvata vientiyritysten ja niiden asiakkaiden rahoituksen saata- vuus sekä varautua rahoitusmarkkinoiden likviditeettihäiriöstä erityisesti vientiyrityksille ja niiden asiakkaille aiheutuvaan rahoituksen saannin vaikeutumiseen.

Lakiesitys on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2009 alusta lukien.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Laissa valtion vientitakuista (422/2001) säädetään valtion vientitakuutoimintaan sovellettavista ehdoista ja periaatteista. Vientitakuutoiminnan tarkoituksena on vahvistaa Suomen taloudellista kehitystä edistämällä vientiä ja yritysten kansainvälistymistä. Vientitakuut myönnetään viennistä tai ulkomaille suoritettavasta investoinnista syntyvän tappion vaaran varalle. Vientitakuiden myöntämisen lähtökohtana on suomalainen intressi.

Valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n mukaan valtion vientitakuiden ja suojautumisjärjestelyjen kokonaisvastuu saa olla enintään 7,9 miljardia euroa. Vientitakuut myöntää ja niitä hallinnoi valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj. Finnvera Oyj myös vahvistaa vientitakuisiin sovellettavat yleiset sopimusehdot ja tekee vientitakuuihin liittyvät sopimukset ja sitoumukset sekä suojautumisjärjestelyt. Vientitakuulain 10 §:ssä tarkoitettua 7,9 miljardin euron enimmäisvastuuta laskettaessa otetaan huomioon voimaan tulleiden vientitakuiden aiheuttama takuuvastuu taatulta pääomalta ilman muita pääoman lisäksi mahdollisesti korvattavaksi tulevia erii kokonaan ja sitovien takuutarjousten aiheuttamasta taatulle pääomalle tulevasta takuu-

vastuusta vastaavasti puolet. Suojautumisjärjestelyiden aiheuttama vastuu otetaan huomioon nettomääräisenä siten kuin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella säädetään.

Vientitakuiden myöntämisen enimmäisvastuuraja ei ole muutettu lain voimassaoloaikana. Laki tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2001 ja enimmäisvastuumäärä on ollut sama jo vuodesta 1997 lähtien.

Syyskuun 2008 lopussa vientitakuiden voimassa oleva takuukanta oli 3,9 miljardia euroa ja tarjousvastuukanta 3,8 miljardia euroa. Vientitakuulain 10 § 2 momentin mukainen kirjanpidollinen vastuu on tällä hetkellä siten yhteensä 5,8 miljardia euroa. Lain mukaisesti enimmäismäärästä on näin ollen käytössä noin 73 prosenttia.

Finnvera Oyj:ltä saatujen tietojen mukaan vientitakuiden kysyntä on vuoden 2008 aikana nelinkertaistunut. Vientitakuiden kysynnän voimakkaan kasvun syynä on vientiyritysten vaikeutunut rahoituksen saatavuus. Yhtiön arvion mukaan vientitakuuvaltuus on vaarassa ylittyä hyvinkin nopeasti. Vuoden 2009 loppuun mennessä lähestytään 10 miljardin euron vastuurajaa. Finanssikriisin seurauksena pankit ovat joutuneet likviditeettiongelmiin ja rahoituksen saatavuus pääomamarkkinoilta on vaikeutunut. Pankit ovat tulleet aikaisempaa valikoivammiksi rahoii-

tettävien yritysten osalta ja erityisesti viennin edellyttämää pitkäaikaista luototusta (5 – 10 vuotta) ei ole haluttu antaa. Viennin rahoituksessa nykyisen vaikean tilanteen arvioidaan kestävän 1 – 2 vuotta.

Useat pankit ovat rahoitusongelmiensa johdosta pyytäneet Finnvera Oyj:ltä ja Suomen Vientiluotto Oy:ltä hankkeidensa jälleerahoitusta. Tähän asti tietoon tulleiden hankkeiden osalta rahoitustarve on useita satoja miljoonia euroja.

Suomesta puuttuu julkisen rahoituksen instrumentti, jonka avulla Suomen valtion luotokelpoisuus voitaisiin kytkeä viennin rahoituksen varainhankintaan. Vientitakuujärjestelmän ohella Suomessa sovelletaan niin sanottua korontasausjärjestelmää, jossa itse luotto tulee EU-alueella toimiluvan saaneesta pankista ja valtio maksaa tarvittaessa markkinakoron ja niin sanotun CIRR-koron (OECD:n vahvistama kiinteä viitekorko) välisen erotuksen korkotukena. Korontasausjärjestelmää hallinnoi valtion puolesta ja lukuun Suomen Vientiluotto Oy. Korontasausjärjestelmän ongelma nykyisessä suhdannetilanteessa on, että riippuvuus pankkien myöntämästä luotonannosta on pankkien tämänhetkisen likviditeettiongelman vuoksi johtanut järjestelmän toiminnan vaikeutumiseen. Tämä on johtanut puolestaan siihen, että suomalaiset vientiyritykset ovat tässä suhdannetilanteessa huomattavasti kilpailuasemassa kuin yritykset sellaisissa maissa, joissa tarjotaan suoraa rahoitusta (muun muassa Ruotsi, Itävalta ja Saksa). Näissä maissa vientiä rahoittavilla julkisilla vienninrahoittajilla on mahdollisuus hankkia pitkäaikaista rahoitusta suoraan markkinoilta, pankkeja edullisemmillä ehdoilla.

Rahoituskriisin aiheuttaman likviditeettiongelman hoitamiseksi Suomessa on tarkoitus ottaa julkisesti tuetussa viennin rahoituksessa käyttöön niin sanottu jälleerahoitusmalli. Jälleerahoitusmallissa Suomen Vientiluotto Oy jälleerahoittaa markkinoilta hankituilla varoilla suomalaisen tai ulkomaisen pankin kautta Suomesta tapahtuvaa vientikaupan edellyttämää pitkäaikaista luotonantoa. Mallissa varaudutaan 1 – 2 miljardin euron vientihankkeiden rahoittamiseen. Vientiluotot myönnetään OECD:n vientiluottosopimuksen ehtojen mukaan, paitsi koron osal-

ta, joka voi olla vaihtuvakorkoinen tai CIRR-ehdotin.

Jälleerahoitusmallin piiriin tulevissa vientihankkeissa edellytetään aina valtion vientitakuuta. Tämä on tärkeää sen vuoksi, että jälleerahoitusmallissa Suomen Vientiluotto Oy:lle syntyvää pankkiriskiä voidaan pienentää vientitakuukatteen määrällä. Jälleerahoitusmallin soveltamisen kytkentä vientitakuuihin on tärkeää myös sen vuoksi, että tällöin voidaan riskien arviointi suorittaa mahdollisimman pätevästi ja myös luoda riskinotolle tiukat myöntämiskriteerit. Jälleerahoitusmallissa on tavoitteena, että rahoitusta sovelletaan vain sellaisissa tilanteissa, joissa vientihanke estyisi sen vuoksi, että markkinoilta ei ole saatavissa rahoitusta kilpailukykyisin ehdoin.

Finnvera Oyj:n mukaan vientitakuiden kysyntä on lisääntynyt moninkertaisesti. Jälleerahoitusmalli ja siihen sisältyvä vientitakuupakko tulee edelleen kasvattamaan vientitakuiden kysyntää. Kun jälleerahoitusmallin piiriin tulevien hankkeiden määräksi on arvioitu vuoden 2010 loppuun mennessä noin 1–2 miljardia euroa, tarvitaan vastaavasti vientitakuuvaltuuden korottamista vähintään vastaavalla summalla. Kun lisäksi otetaan huomioon vientitakuiden kysynnän erittäin voimakas kasvu kuluvan vuoden aikana, esitetään, että vientitakuuvaltuuden enimmäismäärää korotetaan nykyisestä 7,9 miljardista eurosta 2,1 miljardilla eurolla 10 miljardiin euroon. Tämä korotus turvaisi osaltaan vientiyritysten rahoituksen häiriöttömän jatkumisen ja mahdollistaisi käyttöön otettavan jälleerahoitusmallin soveltamisen.

2 Esityksen vaikutukset

Vientitakuutoiminnan peruslähtökohtana on kansainvälisten sopimusvelvoitteiden mukaisesti pitkän aikavälin itsekannattavuus. Valtion talousarvion ulkopuolisesta Vientitakuurahastosta katetaan vientitakuutoiminnan mahdollinen alijäämä, milloin Finnvera Oyj:n taseeseen sisältyvän tappiokorvausraston varat eivät riitä korvaamaan alijäämää. Itsekannattavuusvaatimuksesta on säädetty valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 4 §:ssä.

Vientitakuuta koskevaa kokonaisvaltuutta ehdotetaan esityksessä korotettavaksi nykyisestä 7,9 miljardista eurosta 10 miljardiin euroon. Esitettyä 2,1 miljardin euron valtuuden korotusta perustellaan yhtäältä edellä todetulla vientitakuiden kysynnän voimakkaalla kasvulla ja toisaalta rahoituskriisin johdosta käyttöön otettavalla viennin rahoituksen jälleärahoitusmallilla. Jälleärahoitusmalliin sisältyvän vientitakuupakon arvioidaan lisäävän vientitakuiden kysyntää noin 1 – 2 miljardilla eurolla. Koska jälleärahoitusmallissa valtion tukielementit lisääntyvät, on tarkoituksena että jälleärahoitusmallia sovelletaan vain tilanteissa, joissa vientihanke estyisi markkinoilta puuttuvan kilpailukykyisen rahoituksen vuoksi. Tarkoituksena on myös, että näissä hankkeissa riskinottoperiaatteet ovat normaalia tiukemmat ja hankkeiden osalta edellytetään hyvää luottokelpoisuutta. Takuita myönnettäisiin ainoastaan sellaisille pankeille, joiden luottoluokitus on vähintään investointitason riskiluokassa. Vientitakuuta annettaisiin vain sellaisille ostajayrityksille, joiden riskiluokka on Finnvera Oyj:n riskiluokituksen mukaan vähintään B1 tai työ- ja elinkeinoministeriön erillisellä hyväksymisellä B2. Käytännössä nämä ovat hankkeita, joiden rahoitus on ollut viimeaikoina vaikeaa velallisten suhteellisen hyvästä luottokelpoisuudesta ja vientitakuun saamisesta huolimatta.

Finnvera Oyj:lle mahdollisesti aiheutuvien vientitakuutappioiden määrää on mahdoton arvioida etukäteen. Vientitakuulain 10 §:n 2 momentin mukainen kirjanpidollinen vastuu (tilanne 30.9.2008) on 5,5 miljardia euroa. Vastuukantaan sisältyy merkittäviä riskikeskittymiä. Telakoiden ja varustamoliiketoiminnan osuus Finnvera Oyj:n vientitakuuvastuusta on noin 51 %. Muut merkittävät riskikohteet liittyvät puunjalostus- ja energiasektoriin (28 %) ja tietoliikennetoimialaan (18 %). Finnvera Oyj:n sisäisen riskipuskurin määrä on noin 130 miljoonaa euroa ja Valti-

ontakurahastossa olevien varojen määrä noin 700 miljoonaa euroa.

Finnvera Oyj:n vientitakuilla katetun viennin osuuden määrä verrattuna viennin kokonaismäärään oli vuonna 2007 1,9 prosenttia. Vastaavasti vientitakuilla katetun viennin osuus suhteessa viennistä poliittisen riskin maihin (OECD-alueen ulkopuolelle) oli 4 prosenttia. Nämä luvut ovat pienempiä kuin useimmissa muissa EU-maissa. Finnvera Oyj:llä oli vuonna 2007 197 ulkomaisen riskinoton viejäasiakasta.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä Finnvera Oyj:n kanssa. Asian kiireellisyydestä johtuen esityksestä ei ole ehditty pyytää lausuntoja.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys kytkeytyy osittain hallituksen esitykseen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta annetun lain muuttamisesta, jolla korotetaan korontasaussoimusten ja -tarjousten valtuuden enimmäismäärää sekä säädetään jälleärahoitusmallin väliaikaisesta käyttöönotosta vientiluottoituksessa. Esitykset on syytä käsitellä eduskunnassa yhtenä kokonaisuutena.

5 Voimaantulo

Lakiesitys esitetään tulevan voimaan vuoden 2009 alusta lukien. Lakiesityksen tarkoituksena on vientitakuiden myöntämisen kautta vaikuttaa vakauttavasti vientiyritysten rahoituksen saantiin. Sen vuoksi lakiesitys tulisi saada voimaan jo vuoden vaihteessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiesitys.

Laki

valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä toukokuuta 2001 valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) 10 §:n 1 momenttia seuraavasti:

10§
Vastuurajat

Vientitakuiden ja suojautumisjärjestelyjen yhteenlaskettu vastuu saa olla enintään 10 000 miljoonaa euroa. Edellä 6 §:ssä tarkoitettuja vientitakuiden takuuvastuu saa kui-

tenkin olla enintään 1 000 miljoonaa euroa ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitettujen investointitakuiden takuuvastuu enintään 200 miljoonaa euroa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 200

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Elinkeinoministeri *Mauri Pekkarinen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä toukokuuta 2001 valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) 10 §:n 1 momenttia seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10§

Vastuurajat

Vastuurajat

Vientitakuiden ja suojautumisjärjestelyjen yhteenlaskettu vastuu saa olla enintään 7 900 miljoonaa euroa. Edellä 6 §:ssä tarkoitettujen vientitakuiden takuuvastuu saa kuitenkin olla enintään 1 000 miljoonaa euroa ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitettujen investointitakuiden takuuvastuu enintään 200 miljoonaa euroa.

Vientitakuiden ja suojautumisjärjestelyjen yhteenlaskettu vastuu saa olla enintään 10 000 miljoonaa euroa. Edellä 6 §:ssä tarkoitettuja vientitakuiden takuuvastuu saa kuitenkin olla enintään 1 000 miljoonaa euroa ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitettujen investointitakuiden takuuvastuu enintään 200 miljoonaa euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta
200 _____